

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДУІТЗ

Протокол № 1 від «22» січня 2025 р.

Введено в дію наказом ректора

№ 01-02-09 від «22» 01 2025 р.

Олександр НАЗАРЕНКО

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕПОЗИТАРІЙ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ**

ЗМІСТ

1. Загальні положення та терміни.....	3
2. Призначення, мета, завдання та функції Репозитарію.....	5
3. Управління Репозитарієм.....	6
4. Структура Репозитарію.....	7
5. Принципи створення і функціонування Репозитарію.....	8
6. Авторський Договір.....	10
7. Прикінцеві положення.....	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про Репозитарій академічних текстів Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку (далі – Положення) визначає основні поняття, призначення, завдання, принципи його наповнення та регламентує основні засади організації та управління.

1.2. Репозитарій формується та функціонує відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про авторське право і суміжні права», «Про науково-технічну інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в автоматизованих системах», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; Положення про бібліотеку ДУІТЗ та даного Положення.

1.3. Репозитарій ДУІТЗ (далі – Репозитарій) – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає та забезпечує довготривалий відкритий доступ до інтелектуальних продуктів наукового, освітнього та методичного призначення шляхом їх архівування та самоархівування, є частиною загальної електронної колекції бібліотеки Університету та складовою інтегрованої інформаційної системи ДУІТЗ.

1.4. Репозитарій (електронний архів) має доменне ім'я: ***repository.suitt.edu.ua***

1.5. У цьому Положенні терміни використовуються у таких значеннях:
Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», інших законів чи договору.

Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-

технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць.

Відкритий доступ (ВД) – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласникам. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.

Виняткове (виключне) право – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

Депозитор – особа, яка здійснює архівування матеріалів в репозитарії.

Дисертація – кваліфікаційна наукова робота, яка відображає наукові результати досліджень автора та представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук.

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені університетом і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п. 1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

Інтелектуальні права на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.

Кваліфікаційна випускна робота здобувача вищої освіти – самостійна робота, яка готується з метою публічного захисту для здобуття ступеня вищої освіти молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Колекція – систематизоване зібрання творів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.

Наукове видання – видання, що містить результати теоретичних та (чи) експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятники культури та історичні документи.

Препринт (*pre-print*) – підготовлений до публікації матеріал.

Постпринт (*post-print*) – документ, що прийшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

Репозитарій (електронний архів) – це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані. Інституційний репозитарій відкритого доступу (*institutional repository*) – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов’язків: літературно письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп’ютер.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ РЕПОЗИТАРІЮ

2.1. Основне призначення Репозитарію – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів академічної спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у світовому науково-освітньому середовищі та збільшення індексу цитування наукових публікацій учених Державного університету інтелектуальних технологій і зв’язку.

2.2. Мета та завдання Репозитарію:

Мета Репозитарію ДУІТЗ – сприяння розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності.

Завдання Репозитарію:

- забезпечити місце і спосіб централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів.
- сприяти зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі.
- збільшити цитованість наукових публікацій працівників Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету.
- створити надійну і доступну систему обліку публікацій наукових робіт колективів кафедр і окремих працівників.

2.3. Репозитарій орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, виконує наступні функції:

- навчальну, що спрямована на сприяння якісному освітньому процесу;
- наукову, що спрямована на розвиток науково-дослідницьких процесів;
- довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;
- кумулятивну, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження).

3. УПРАВЛІННЯ РЕПОЗИТАРІЄМ

3.1. Загальне управління Репозитарієм здійснює Координаційна рада (КР) з питань репозитарію, до якої входять проректор з науково-педагогічної та виховної роботи ДУІТЗ (голова), завідувачі кафедр, завідувач бібліотеки ДУІТЗ, адміністратор Репозитарію, системний адміністратор.

3.2. Бібліотека Університету виступає координатором і основним виконавцем процесу створення Репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку, функціонування програмних засобів забезпечує системний адміністратор.

3.4. За збереження електронних документів відповідає адміністратор Репозитарію (депозитор).

3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із Репозитарію, кола осіб, які можуть розміщувати свої документи, переліку документів і порядку їх розміщення вирішує Координаційна рада.

3.6. За потреби до роботи з Репозитарієм Університету долучаються працівники будь-якого відділу бібліотеки, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, декани кафедр та інші.

4. СТРУКТУРА РЕПОЗИТАРІЮ

4.1. Репозитарій є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура Репозитарію Університету складається із спільнот (фондів) факультетів та кафедр у кореновому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції: «Наукові роботи», «Статті», «Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти» та інші. У разі потреби – за рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші спільноти та колекції.

4.2. Тематичний склад визначається факультетами, кафедрами та бібліотекою відповідно до наукового і освітнього процесів Університету. До Репозитарію можуть бути залучені:

- статті, монографії, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти), підготовлені в рамках виконання трудового договору або за службовим завданням Університету;

- наукові публікації працівників Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, здійснені в інших друкованих виданнях, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозитарії з боку видавництва, що набули виключних прав на їх використання;

- автореферати дисертацій, що захищені працівниками ДУІТЗ;
- кваліфікаційні (бакалаврські та магістерські) роботи здобувачів вищої освіти;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів Репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються.

4.5. За рівнем доступності документи в Репозитарії можуть бути у відкритому доступі або за бажанням автора у авторизовану доступі.

5. ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕПОЗИТАРІЮ

5.1. Репозитарій є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що затверджені Координаційною радою Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку.

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом передачі документу до бібліотеки. Адміністратор Репозитарію реєструє уповноваженого працівника, надаючи йому право депозитора.

5.4. Депозитором виступає уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора його роботу може розміщувати у Репозитарії відповідальна особа. При цьому автор подає до бібліотеки електронну версію роботи в

будь-якому форматі, що читається машиною, бібліографічний опис матеріалу та набір ключових слів українською та іноземною мовами.

5.5. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів:

Формати, що рекомендуються для застосування при розміщенні матеріалів		
Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe Reader, Microsoft Word	Pdf, docx
Презентація	Microsoft PowerPoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG,GIF	jpeg, gif
Аудіо	WAV, MP3	Wav, Mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe

5.6. Роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврський), другого (магістерський), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію.

5.7. За проханням автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу або замінюється прихованою формою повного тексту, що здійснюється депозитором.

5.8. Якщо факультет (наукова рада факультету) визначає низький науковий рівень роботи, що представлена автором в одному із фондів Репозитарію, Координаційна рада дає доручення адміністратору Репозитарію вилучити цей документ.

5.9. Публікації, що передаються у Репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією мовою оригіналу та ключовими словами українською та іноземними мовами.

6. АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР

6.1. Відкритий доступ впливає на реалізацію авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виключне право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це в Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений у Репозитарії, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір автор передає Університету на безоплатній основі невиключні права на використання твору наступними способами:

- внесення твору у базу даних Репозитарію;
- відтворення твору чи його частин в електронній формі, не змінюючи її змісту з метою його використання виключно в складі бази даних Репозитарію;
- виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- некомерційного використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для наукових та освітніх цілей;
- надання електронних копій твору, визначених у п. 4.2. цього Положення, для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що розмішуючи роботу у Репозитарії він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у Репозитарії лише йому належать виключні майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені),

що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор, який самостійно прийняв рішення розмістити свій твір у Репозитарії, несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів на свій розсуд вирішує питання про укладання договору щодо розміщення твору в Репозитарії.

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у Репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Тоді адміністратор, або депозитор вилучає роботу з Репозитарію.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

7.2. Внесення змін і доповнень до даного Положення здійснюються наказом ректора Університету відповідно до нормативно-правових актів України в галузі освіти та нормативних актів Університету.